

SXEDIO.766

6.3.1964: Η ΚΥΠΡΟΣ ΡΙΧΝΕΤΑΙ, ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΓΓΛΟΑΜΕΡΙΚΑΝΩΝ, ΟΛΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΣΤΗΝ ΑΓΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΜΟΣΧΑΣ ΕΝΩ Ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΡΑΟΥΖΟΣ ΚΑΙ Ο ΒΑΣΟΣ ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ ΔΙΕΡΕΥΝΟΥΝ ΣΤΗ ΡΩΣΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΝ ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΑ ΑΓΟΡΑΣ ΟΠΛΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η στάση των Αγγλοαμερικανών και γενικά των δυτικών και του ΝΑΤΟ έναντι της Κύπρου, και ιδιαίτερα η προτίμηση τους έναντι της πανίσχυρης Τουρκίας, έρριχνε όλο και περισσότερο την Κυπριακή Δημοκρατία και τον Πρόεδρο Μακάριο στην αγκαλιά της Μόσχας, ενώ οδηγούσε και άλλους παράγοντες της δεξιάς, σε μια κρίσιμη περίοδο του ψυχρού πολέμου, να μη αντιδρούν προς αυτή την πορεία.

Παράλληλα η Σοβιετική Ένωση επιδίωκε πρόσβαση στην περιοχή αυτή της Μεσογείου, που ελεγχόταν απόλυτα από τους δυτικούς μέσω της Ελλάδας, της Τουρκίας και της Βρετανίας, με τις βάσεις της που διατήρησε στην Κύπρο.

Όμως οι αγγλοαμερικανοί εγκολπώνονταν περισσότερο την Τουρκία, λόγω γεωστρατηγικής θέσης (προσέγγιζε προς την Σοβιετική Ένωση και εκεί το ΝΑΤΟ διατηρούσε σωρεία βάσεων), πέραν του μεγάλου μεγέθους της που την καθιστούσε καλύτερο εμπορικό εταίρο.

Από την άλλη ο Πρόεδρος Μακάριος, γνωρίζοντας την αγωνία των Δυτικών να μη δοθεί η παραμικρή δυνατότητα στη Ρωσία να κατέβει στη Μεσόγειο, έπαιξε το παιχνίδι του έξυπνα και κινούμενος προς τη Ρωσία, σε αντιπαράθεση προς τους δυτικούς, ασκούσε προς αυτούς πιέσεις μέσω της Μόσχας.

Στα Ηνωμένα Έθνη κατά τη συζήτηση της Κυπριακής προσφυγής οι μόνοι ξένοι ένθερμοι υποστηρικτές της Κύπρου, ήταν η Σοβιετική Ένωση, ενώ ο Ρώσος Πρωθυπουργός Νικήτα Κρούστσεφ επενέβη επανειλημμένα με προσωπικά μηνύματά του προς τον Πρόεδρο Μακάριο αλλά και προς την Τουρκία την οποία

προειδοποίησε να μη επέμβει στην Κύπρο, γιατί θα εύρισκε την χώρα του αντιμέτωπη.

Ταυτόχρονα ο Πρόεδρος Μακάριος άρχισε αυτή την περίοδο να βελτιώνει τις σχέσεις της Κύπρου με τη Βουλγαρία και τη Τσεχοσλοβακία με την υπογραφή διακρατικών εμπορικών συμφωνιών.

Από την άλλη, σε μια περίοδο που οι διάφοροι πρωθυπουργοί των δυτικών χωρών έπρεπε, ουσιαστικά, να εξασφάλιζαν την συγκατάθεση της Δύσης ακόμα και για να επισκεφθούν τη Μόσχα, ο Πρόεδρος Μακάριος, με μια ανοικτή δήλωση του στις **26** Μαρτίου, προς την γερμανική εφημερίδα "Σουντσίτσε Τσάϊγουγκ" προσκαλούσε ουσιαστικά τον ρώσο πρωθυπουργό Νικήτα Κρούστσεφ, να επισκεφθεί την Κύπρο τονίζοντας ότι ήταν ευπρόσδεκτος στο νησί, εκφράζοντας παράλληλα τις ευχαριστίες του προς τη Σοβιετική Ένωση για τη συμπαράσταση που έδινε στον αγώνα της Κύπρου.

Όταν ακόμα αργότερα, ο Πρόεδρος Μακάριος, αναζήτησε οπλισμό για να ενισχύσει τις κυπριακές δυνάμεις, η μόνη χώρα που ήταν πρόθυμη να πωλήσει στην Κύπρο οπλισμό ήταν η Σοβιετική Ένωση.

Και το σοβαρότερο η πώληση των όπλων θα γινόταν μέσω διακρατικών συμφωνιών και ανταλλαγής κυπριακών προϊόντων και ιδιαίτερα οινοπνεύματος που η Κύπρος διαθέτει αρκετό και δεν μπορούσε μάλιστα να το διαθέσει, λόγω στενότητας στη διεθνή αγορά.

Για τον σκοπό αυτό ο Υπουργός Εμπορίου Ανδρέας Αραούζος αναχώρησε στη Μόσχα στις **6** Μαρτίου, και κάτω από το κάλυμμα της εγκαινίασης ταυτόχρονα της πρώτης πτήσης της Σοβιετικής εταιρείας Αεροφλότ, η οποία άρχιζε δρομολόγια από τη Μοσχα στη Λευκωσία ανά δεκαπενθήμερο, συζήτησε το θέμα της αγοράς οπλισμού-όπλων, πυραυλακάτων, στρατιωτικών οχημάτων και ακόμα και αντιαεροπορικών πυραύλων και αεροπλάνων.

Με τον Ανδρέα Αραούζο πήγε και ο βουλευτής του Πατριωτικού Μετώπου και προσωπικός γιατρός του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου και ένας από τους

"οπληρχηγούς" της εποχής που είχαν παίξει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση της τουρκικής ανταρσίας σε βάρος του κράτους με τις ένοπλες του ομάδες.

Ο Ανδρέας Αραούζος επέστρεψε από τη σοβιετική πρωτεύουσα κατενθουσιασμένος από την υποδοχή που έτυχε.

Οι Ρώσοι είχαν ετοιμάσει στον Ανδρέα Αραούζο, που συνοδευόταν και από άλλη αποστολή, σημαντικές επαφές: Συναντήθηκαν με τον Κρούστσεφ, και τους Υπουργούς Εξωτερικών και Εμπορίου Γκρομύκο και Πατολίτσεφ.

Στη Μόσχα είχαν ευρείας κλίμακας συζητήσεις, αλλά σαν επέστρεψαν στην Κύπρο κράτησαν τα χαρτιά τους κλειστά.

Σε ερωτήσεις των δημοσιογράφων κατά πόσον η Σοβιετική Κυβέρνηση θα προσφέρει στην Κυπριακή Δημοκρατία υλική και στρατιωτική βοήθεια ο Ανδρέας Αραούζος περιορίστηκε να δηλώσει: "Επιστρέφω από την Σοβιετική Ένωση πλήρως ικανοποιημένος".

Και πραγματικά ήταν ο Ανδρέας Αραούζος.